

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 2.

V Ljubljani, dne 28. novembra 1896.

Letnik I.

„Slovenski List“ izhaja vsako soboto. — **Naročnina** mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta šte. 5. — **Oznanila in poslanice** se računajo po ceni navadni v Ljubljani. Naročnikom 10 % ceneje. **O naši stvari more se govoriti z izdajateljem g. dr. V. Gregoričem** vsak ponedeljek in vsako sredo od 11. dopoldne do 2. popoldne.

Slovenska politika.

Ne bode dolgo in slovenski volilci stopijo zopet na volišče, da izvrše svojo najlepšo dolžnost. Pred očmi imamo prihodnje državnozbornske volitve. Danes, ko še niso duhovi tako razburjeni; danes, ko še lahko mirno in trezno razpravljamo, poskrbeti je mogoče za to, da se na slovenskih voliščih ne bodo zopet ponavljali prizori strasti in da se nasprotstvo ublaži. Le na ta način mogoče je najti pot k sporazumu in bratovski slogi.

Na Štajarskem, Koroškem, Goriškem, Primorskem in v Istri razvijala se bode volilna borba med dvema strankama. V jednom taboru bodo združeni vsi stanovi slovenski, držec v rokah krščanskosocialno in narodno zastavo, v drugem taboru stali bodo trdno kot skala stari naši liberalni in narodni nasprotniki Nemci in Lahi. Uspeh te borbe ob naši periferiji je tem gotovejši, ker bodo pokrajinski Slovenci složni in jedini. Le na Kranjskem si stojita dve stranki nasproti, ki c miru in spravi nočeta ničesar slišati. Tu je treba nekaj storiti; tu je treba najti pot, po kateri bi prišli do zaželjenega sporazuma in sloge pri bodočih državnozbornskih volitvah.

Koliko blagega sadu bi ta sloga rodila, koliko koristila Slovincem sploh, posebnost oziroma na politiko in razmerje do vlade, to se ne daje danes približno preračunati. Ko bi ob letu delali bilancijo, spoznali bi vsi, da smo mnogo moči in napora uležili v pozitivne uspehe, da nam je vsaka moč donasala koristi na vsakem polju, tako na političnem, tako na narodnem.

Prvi korak storiti morajo državni poslanci slovenski. Resen razgovor o položaju, ne oziraje se na osebe, privede gotovo do sloge. V jedni točki morali bi se najprvo združiti, a to

je v tem, da vsi, kakor so vsi zastopniki jednega naroda, stopijo v jedno kolo. Ta pot ni tako težavna in s trnjem posuta. Le vsakdo naj malo pozabi, le vsakdo naj pomisli, da je za priboritev naših teženj treba skupne akcije in da ima naša delegacija le takrat polnoveljavo, ako je jedina. Mi upamo, da si v teh mislih naši državni poslanci morajo podati bratski roke, ker to želi in zahteva narod in ker so nam v slogi zagotovljeni pozitivni uspehi. Kdor se ne bi hotel temu načelu pokoriti, njega ne bi smel narod upoštevati kot svojega kandidata pri bodočih državnozbornskih volitvah.

Ta korak zjedinenja naših poslancev v jeden klub, mora se pa takoj izvršiti, da bodo imeli volilci pred seboj že storjeno dejstvo, ne pa imaginarne obljube kakega bodočega kluba. Poslanci, zastopajoči obmejne pokrajine, so iskreni nositelji in glasniki naše ideje. Tem težavnejši je položaj na Kranjskem, v srcu Slovenije, kjer bi moralo narodno življenje biti uzor složnega delovanja; težavnejše je napraviti slogo na Kranjskem, kjer se stranski čim dalje oddaljujeta, a ne približujeta, kjer strasti prekipevajo na veliko škodo slovenskemu narodu. Toda tudi na Kranjskem ne smemo izgubiti vsega upanja v boljše čase. Glasovi, ki nam tako mnogoštevilno prihajajo iz vseh pokrajin, so nam dokaz, da narod želi miru in sloge, in s tem moramo računati. Misel, da bode naš list zastopal nekako strankarsko stališče, je napačna. Naše načelo je združevanje. Ker pa do sedaj našemu programu nihče ni nasprotoval, menimo, da se lahko vsakdo zjedini v tem zmislu. Kandidat, katerega bode list podpiral, mora biti naroden, krš-

čanskosocialen, to je delovati mora na to, da se socialne razmere v državi jedino le rešijo na podlagi prave krščanske pravičnosti in ljubezni ter da mora krščanstvo uplivati povsod v našem javnem življenju. Da se doseže ta narodni in socialni namen, stopiti mora v jedno zvezo s svojimi tovariši, to je v jeden jugoslovanski klub. To zjedinenje naših narodnih poslancev je neovržen pogoj, da se dosežeta poprej izrečena namena. Osobno uprašanje je nam tuje in nikdo naj ne misli, da zasledujemo morebiti kake osobne koristi.

Narod naj prvi govori. V ta namen se naj osnuje krajevni volilni odbori; iz teh izvoli se osrednji volilni odbor, in temu naj se javijo kandidati. Po volilnih shodih lahko vsak kandidat razvija svoj program, namen volilnega in volilnih odborov je pa poučevati ljudstvo, nikakor pa ne narekovati. Vsak volilni odbor ima le izvrševalno nalogo, nikdar pa diktatorsko. Če se bode narodu tolmačilo, kaj je prava narodnost, kaj je krščanski socializem in kako neizmerno nam škoduje nesloga, je nemogoče, da bi se našel kdo, ki bi nasprotoval našemu programu. Do volilcev pa je, da vsako neslogo v kali zaduše. Res je, da bodo nastajale in vladale razlike med posameznimi ljudmi, dokler bode stal človeški rod; tudi med poslanci se mnenja ne bodo vedno ujemale. Toda razlika mnenja v posamičnem slučaju ne sme podirati celokupnega smotra. Uzemna korist narodova ne sme nikdar škodovati radi posameznih članov, zakaj v korist skupne koristi, v prid slogi moramo žrtvovati svoje malenkostne osobne razlike.

V tem zmislu vrši se tudi naša organizacija, v tem zmislu bode tudi naš list postopal.

Bog in narod!

Kako se ljudje pozdravljajo.

Spisal Anton Trstenjak.

(Dalje.)

Arabec pozdravlja višjega Arabca z besedami: „Selâm alejkum“ („Mir bodi z vami!“) in polaga pri tem levo roko na prsi. Pozdravljeni Arabec pa odgovarja: „Alejkum es — selâm.“ (Z vami bodi mir!). Kakor vidimo, to je lepo in spodobno pozdravilo in odzdravilo.

Na severni strani Evrope žive Holandci, ki se pozdravljajo z besedami: „Šmalakeliks e eden,“ to je: „Dober tek!“ S tem še nismo vsega povedali, toda predno nadaljujemo, moramo še nekaj omeniti.

IV.

Judje imajo svoje sinagoge, kakor mi kristjani svoje cerkve. Ko sem še v šolo hodil, mikalo me je zelo videti Jude v sinagogi, v kateri se molijo Bogu s pokrito glavo ter tako čudno mrmrajo svoje molitve bolj skozi nos, kakor pa skozi usta. Reklo se mi je, da se tudi jaz, če pridem v sinagogo, ne smem odkriti. In res, nekoga večera je bilo, jaz stopim v tempelj, ki je bil ves razsvetljen, in Judje so imeli vsi klobuke na glavi. Mene je moj klobuk silno tiščal, vendar se nisem spozabil in sem ga obdržal na glavi. Judje so nespodobno sedeli po klopek; nekateri

so celo kazali hrbet proti oltarju, vsi pa so čudno mrmrali. Glejte, kakor se ti Judje držé svoje stare navade, da se ne odkrivajo v svojem templju, tako je tudi bila pri nas navada, da se ljudje v javnih prostorih, to je v gostilnicah in krčmah niso odkrivali. Bilo je lansko leto, ko sem sedel v čedni ljubljanski gostilnici, in takrat je tudi prišel v to gostilnico obedovat star mož z naših planin. Pogovarjala sva se o Ljubljani in na zadnje mi je rekel: „Glejte, kako se svet izpreminja. Prejšnje čase sedeli so gospodje s pokrito glavo v ljubljanskih gostilnicah, in danes? Danes ga ni več naobraženega človeka, ki bi obedoval s pokrito glavo v krčmi. Še kmet se rad odkriva.“ Tako je govoril moj tovariš in dobro je govoril. In danes terja od nas lepa navada, da se odkrijemo, kadar stopimo v tujo hišo.

V hišah in dvoranah smo navadno z odkrito glavo, zakaj spodobi se, da se vselej, brž ko stopimo v sobo, najprvo odkrijemo. V državnem zboru dunajskem sede naši poslanci z odkrito glavo. V drugih parlamentih imajo zopet druge navade. V angleškem parlamentu sede poslanci s pokrito glavo, torej s klobukom na glavi. Ameriški poslanci celo jedo in pijó v parlamentu. In to so naobraženi narodi. Na zborih, kjer se radi nemira ne more zborovanje

vršiti, pokrije se predsednik in da s tem znamenje, da je zaključil zborovanje.

Kdaj so se ljudje začeli odkrivati, tega ne vemo natanko in to je tudi težko določiti. Bog vedi kako stara ta lepa navada ni; bržkone je iz 16. ali 17. stoletja. Na neki stari podobi iz 15. stoletja vidimo prvič moža z odkrito glavo in po tem sodimo, da so se že v 15. stoletju jeli odkrivati. Vender je takrat bila navada, da so se le nižji ljudje odkrivali višjim, dočim je dandanes ta navada zelo splošna med vsemi ljudmi brez razločka stanu in imenitnosti. V obče smemo reči, da je ta lepa navada stara kakih 300 let. Ker pa je ta navada kaj lepa, razširila se je hitro po vesoljnem svetu ter se udomačila pri vseh naobraženih narodih.

Kako se pri nas odkrivajo, to je zelo različno. Glavna reč je, da se človek spodobno odkrije. Ni ravno treba, da bi mahal s klobukom ali s kapo do zemlje; a tudi ni lepo, ako se kdo le s prsti dotakne klobuka. Vsakdo ve sam kako bode prav; kdor pa še ne ve, naj gleda druge, ki to že znajo. Glavo pač treba odkrivati. Jaz sicer vem, da ne bodemo in da ne moremo preobrniti celega sveta s temi nauki, ali toliko vsaj smemo pričakovati, da neha stara nemarnost in malomarnost v odkrivanju. Istina je, da se veliki gospodje ne odkrivajo kakemu roko-

Za kaj se bore slovenski delavci.

(Iz delavskih krogov).

Kdor ne pozna vsega nekoliko položaja in razmer, v katerih životari dandanes delavski stan, temu se zelo čudno zdi, zakaj da se delavci po svetu toliko zanimajo za javno življenje. Životareč po raznih tvornicah in rudnikih, so delavci kakor mornarji na razburkanem, viharjem morju. Morje časa, ki se pojavlja v razburjenih valovih nenasitnega kapitalizma, hoče nas kot žrtev potopiti v svoji globočini. Kakor si pa želi mornar v hudem viharju varnega zavetišča, da ga obvaruje pogina, tako si želi tudi delavsko ljudstvo zavetišča pred požrešnimi valovi kapitalizma.

Da je socialni položaj delavcev najžalostnejši izmed vseh stanov, o tem menda ni potreba izgubljeni besedi. Ni čuda torej, da so bili ravno delavci prvi, ki so pričeli današnje tako pereče socialno gibanje.

Delavci, povsod brezpravni in od vsakogar poniževani in teptani stan, niso mogli dalje ostati mirni, videvši, kakó kapitalisti bogaté ob njihovih žuljih.

Delavsko ljudstvo je pa tudi spoznalo, da je ravno ono tista sila, katera z delom svojih rok proizvaja iz mrtve grude imetje in blagostanje človeški družbi. Brez dela ni ničesar, po delu vse! Toda vkljub temu, da je telesno delo tolike vsestranske važnosti, skrbi se najslabše za one slojeve, ki to delo izvršujejo.

Današnja družba se zelo rada ponaša z vsestranskim napredkom in naobrazbo. Res, čudovito je napredoval človeški um. Bliskoma švigajo misli v najdalje kraje sveta; parni stroji, stroji za izdelovanje raznega blaga, železnice, knjigotiskarstvo i t. d., vse to je delo človeškega uma.

Toda vkljub vsem iznajdbam in naobrazbenosti človeški rod v svojem blagostanju nazaduje vedno bolj in bolj. Uzroka temu seveda ni iskati v splošni naobrazbi in napredku raznih iznajdeb, kakor si še danes domišlja marsikak delavec, pa tudi še kdo drugi. Uzroka temu nam je iskati najprvo v tem, da so ljudje pozabili na krščansko načelo ljubezni do bližnjega. Ker so ljudje, posebno v zgoraj bližječih se krogih, pozabili na to, da smo vsi ljudje na svetu bratje in da se moramo med seboj spoštovati, je naravna posledica tega to, da zatira mogočnejši slabejšega, ne brigajoč se za njegove potrebščine. Od tod prihaja tudi to, da so razne iznajdbe le v korist posamičnim kapitalistom. Po načelu krščanske pravičnosti moramo smatrati za resnico, da razni stroji nimajo namena koristiti posamičnim ljudem, marveč njihov namen je, olajševati ljudstvu njegovo telesno delo in širiti blagostanje med vse ljudi. Ker so vse iznajdbe

le v korist nekaternikom, prikrajšano je s tem ljudstvo na vsej črti glede na blagostanje. Posestniki raznih tvornic skušajo, kolikor se največ da, izkoristiti svoje stroje in pri njih delujoče ljudi. Prav nič ne gledajo na to, je li v njihovih delavnih prostorih zdravo za delavce ali ne. Njih čisto nič ne briga, kako izhaja delavec s svojim bornim zaslužkom, samo da si sami polnijo svoje žepe; kaj njim mari delavca. Toda to ne sme več tako dalje iti. Delavci moramo skušati, da se organizujemo v tesno zvezo, da moremo tako braniti sami sebe. Od postavodajalnih zastopov moramo pa zahtevati, da nam dadé potrebno in zadostno varstvo. Osemurni delavni čas po nezdravih tvornicah in rudnikih, zavarovanje za bolezn, pohabljenosti, starosti in onemoglosti, dobro in popolno obrtno nadzorstvo, katero naj bode urejeno po krščanskosocialnem načrtu, to so naše zahteve. Zahtevamo tudi, da se za rudokope nastavi posebno rudniško nadzorstvo. Uvesti se mora strog nedeljski počitek, kakor tudi zakonito varstvo, izvrševati delavcem svobodno vse mandate, katere jim naklada dolžnost ali pa korist. Skrbeti se mora za splošno delavsko naobrazbo; zato pa morajo biti šole tako urejene, da jih morejo obiskavati do najvišje naobrazbe tudi delavski otroci. Pouk v vseh šolah bodi brezplačen in urejen po krščanskih načelih. Skrbi naj se tudi za strokovno naobrazbo delavcev; zato naj se ustanovljajo strokovne šole. Skrbi naj se tudi za to, da se razbremeni ženska; zato naj se omeji žensko delo, posebno ono, ki škoduje njenemu zdravju in jo odteguje od njene dolžnosti kot gospodinjo in mater. Vse to in še veliko drugega zahtevamo, da uredi država, katere namen in dolžnost je, braniti slabjšega nasproti močnejšemu, pravico proti krivici. Da dosepejo delavci v zavetišče boljših časov, nujna je potreba, da se strogo organizujejo vsi v krščanskosocialna društva. Tam naj se spoznavajo, bodrijo, poučujejo ter se tako pripravljajo in uzgajajo ustrajnemu boju za boljšo prihodnost. Krščanskosocialna organizacija bodi delavcem zaželjeno zavetišče, v katerem si bodo rešili iz razburkanih valov sedanjih razmer svoje dostojanstvo, čast in poštenje ter si priborili boljših časov. V tem zmyslu budi tudi ti, dragi „Slovenski List“, naše delavsko ljudstvo k ustrajnosti in samozavesti. Drži visoko in neustrašeno zastavo krščanskega socializma, vodi pod to zastavo naš mili delavski slovenski narod k slavni zmagi proti vsem njegovim nasprotnikom!

Izvorni dopisi.

Od nekod. Reči smemo: Hvala Bogu, da se je vender porodil že davno potreben „Slovenski List“, ki obeta delovati na pravi krščanski in narodni podlagi in ki le kot tak

sme pričakovati vesele bodočnosti. A težavno nalogo bode imel, ker bo moral pisati v mirnem, krščanskem duhu, popolnoma objektivno, preziraje osebnosti, česar so časniki le poredkoma vajeni, kar pa v naših sedanjih slovenskih razmerah moramo doseči skušati, da se razdraženi duhovi pomirijo. Torej bodimo potrpežljivi, varujmo se zabavljanja in vedno imejmo pred očmi, da smo maloštevilni narod, ki le v slogi more upati boljše bodočnosti. Uredniku trebalo bode objektivnega postopanja in posebne previdnosti, ker se morda primeri, da se urinejo mej sodelavce nalašč tudi taki, ki bi laži poročali, samo da bi list smešili. Take treba naravnost in odkritosrčno odpraviti, in ni se bati zamere. Novi list bode pač imel sila veliko nasprotnikov, ako se bo držal strogo krščanske pravice, kakor obeta.

„Slovenski List“ je razvil svoj program, s katerim smemo biti zadovoljni. A uprašanje je, kako se bo izvrševal. Sam urednik tega ne more storiti. Potreboval bo sotrudnikov, ki imajo biti resni politiki na podlagi krščanske pravičnosti, Vsakemu dati in pustiti, kar mu gre, a varovati se posebno osebnega zabavljanja. Krščanski socialisti morajo se posebno ozirati na nižje staneve, ker ti so v potrebi in potrebujo pouka in pomoči, kar pa ne ugaja navadno premožnejšim — kapitalistom. Ravno mej temi so tudi najhujši nasprotniki krščanskih, kakor sploh vseh socialistov. V jeden in isti koš mečejo krščanske socialiste in socialne demokrate. Ko bi prve podpirali, zabranili bi morda revolucijo, na katero delajo drugi. Tako ravnanje se bo bitko kaznovalo.

Žalostno je za nas, da se od mnogih strani ovira krščanski socializem. In tu je treba pazljivosti. Kdor ne more ali ne sme hoditi pota krščanskega socializma očitno, naj na tihem dobro stvar podpira, ker samo govoričenje o krščanskem socializmu prav nič ne pomaga, ako se mora odjenjati, kadar se ima v dejanju izpolnjevati to, kar se je prej tako lepo zagovarjalo, kakor se je to pripetilo v polpreteklem času, ko je nekdo, ki se sam šteje med prve krščanske socialiste, kmetom razlagal pomen krščanskega socializma, a čez 14 dni je v dejanju sam zatajil svoja prejšnja izvajanja. Kakor je prej trdil, da se morajo nižji stanovi, posebno kmetje, poučevati o svojih zahtevah; tako je malo pozneje pritrtil, da kmet naj molči in naj bodi mrtvo orodje višjih zapovedovalcev. Zakaj tako? Morda je to temu bil znan krščanski socializem le v teoriji, v praksi pa ne; ali pa mu je bilo po njegovem stanu prepovedano značajnemu biti, ako hoče sedanji kruh še dalje uživati. Take vrste sotrudniki dobri stvari le škodujejo. In v tem oziru je velikanska naloga urejevanje dobrega lista, ker brezpogojno ni nikomur zaupati. Noben

delcu ali težaku, kakor se spodobi, četudi jih rokodelc ali težak pozdravlja udano in spoštljivo. Ali to nas ne sme motiti. Prišel bode že čas, da bomo tudi tu dosegli ravnopravnost. Kdor hoče veljati za naobraženega in spodobnega človeka, ta naj se odkriva. Naše ljudstvo ve, da taki ljudje ne ravnavo prav, ki se ne odkrivajo, in zato jim pravi, da imajo „tičke“ pod klobukom ter se bojé, da bi jim odleteli izpod klobukov, ako bi se odkrili; ali pa se bojé, kakor zopet pravi naš narod v svoji hudomušnosti in nagajivosti, da se jim ne bi prehladili tisti majhni prebivalci na glavi, katerih nima rad nobeden človek, še berač ne.

V.

Ako se srečata dva Slovenca, pozdravljata se navadno z besedami: „Pohvaljen bodi Jezus Kristus!“ na kar se odzdravlja s primernimi besedami: „Na veke. Amen!“ ali pa tudi: „Amen. Na veke.“ Zjutraj vošči Slovenec Slovincu: „Dobro jutro!“ na kar mu drugi lahko odgovori z besedami: „Dobro jutro!“ ali pa tudi: „Dobro jutro Bog daj.“ ali pa samo: „Bog ga daj.“ Po dnevi veljajo navadno pozdravi: „Dober dan!“ in primerni odzdravi: „Dober dan!“ ali: „Dober dan Bog daj!“ ali: „Bog daj dober dan!“ ali pa samo: „Bog ga daj!“ Proti večeru želi

Slovenec Slovincu: „Dober večer!“ in po zdravljeni Slovenec takisto vošči: „Bog daj dober večer!“ ali pa tudi le: „Bog ga daj!“ Takisto si tudi voščimo; „Lahko noč!“ Slovenski kmet je priden in delaven, kajti o njem velja že stari pregovor: „da dela, kakor bi imel vedno živeti, in da moli, kakor da bi imel jutri umreti.“ Slovenski kmet opravlja svoja težavna dela o pravem času: na polju, v vinogradih, na travnikih; sploh povsod, kjer mu je delati treba. In tudi tu ima on svoje pozdrave. Na Pohorju imajo lepo navado, da tisti, ki ide mimo delavcev na polju, vošči tem delavcem: „Srečo dobro!“ Drugod po Slovenskem pa pozdravljajo delavce na polju z besedami: „Bog daj srečo!“ in odzdravljajo navadno: „Bog jo daj!“ Ako težaki opravljajo kako posebno težavno delo, kličejo jim navadno: „Bog pomagaj!“ kar se tudi večkrat sliši o drugih prilikah in je vsekakor lep pozdrav. Okoli Škofje Loke, to je blizu Ljubljane na Kranjskem, pozdravljajo se tudi z besedami: „Kak kak?“ in odzdravljajo z besedami: „Tak tak.“

VI.

Navadno pravimo, da je oko ogledalo človeške duše. In res, na očeh spoznamo dostikrat človeka, kakšen je v duši in srcu svojem. Saj

tudi tu pravi naš stari pošteni pregovor: Oko in lice kaže vrednost device. Ako se dobra prijatelja nista videla že več let in ako se spet vidita, bere se jima na licu in očeh veselje, katero čutita v srcu. Podasta si roke ter se pozdravita po stari slovenski navadi. Skrbna in dobra mati, kateri se je po dolgih letih od daleč, iz tujine, vrnil sin domu, ne drži rok na hrbtu, ampak objame ga, razjoče se od veselja in ga srčno pozdravi z besedami: „Bog te sprimi!“ In ako mora sin uzeti slovo od nje in ako mora oditi z očetovega doma širom sveta, zalesketajo se svetle solze v materinih očeh in vsi domači mu voščijo: „Srečno pot!“ ali pa: „Srečno hodi!“ Kaj ne, ljubi moj bralec, to so same navadne besede, in vender, če so še tako priproste, izkusil si morda že sam, kako so ti dobro dele in kako so te okrepčale! Mej naobraženimi Slovenci je navada, da si o slovesu kličejo: „Na svidenje!“, to je želé si, da bi se zopet videli.

Tako tudi veruje naš narod na svidenje na onem svetu. Stari Slovenci so verovali v raj, kar nam še danes priča beseda „rajnki“. Verovali so, da vsak Slovenec pride po smrti v raj, in zato so rekali, da mrtvec pride v raj, da je „rajnki“. Od tod je torej ta beseda.

(Dalje prihodnjic.)

stan ni zavarovan pred zmotami. To nas izkušnja uči. Posebno se mnogokrat motijo oni, ki veliko govore in pišejo in tako tudi v naglici veliko napačnega in zlega spravijo na dan, kar pozneje sami spoznavajo, pa ne morejo in ne marajo preklicati, ker jim tega ne dopušča človeška slabost — ošabnost. Namesto preklica, poslužujejo se navadno zavijanja in laži, da le svoje čitatelje sleparijo, kar pa ni krščanski. Tako premišljevanje nam pač kaže, kako težavno je list urejevati v resnici v pravem krščanskem duhu. Torej, pozor! urednik in sotrudniki. Kadar je urednik zaveden po kakem dopisniku, takrat treba kar preklicati, kar pri poštenih, krščanskih čitateljih ni nobena sramota, ker vedo, da ima vsak človek svoje slabosti.

Brez strahu idimo na delo, opiraje se na razviti program in kolikor moč varujemo se osebnosti, kar v politiki nič ne pomaga. Upreti se je treba le onim, ki vedoma nasprotujejo veri ali narodnosti. Spoštujmo jeden drugega in tesno se združimo v skupno delo po pravih krščanskih načelih: Mir vam bodi! Ljubite se med seboj!

Da imam dober, da najboljši namen, prilagam danes 10 glđ. v sklad.

Z Dolenjskega, dne 16. novembra 1896. Bodi pozdravljen „Slovenski List“, kateri hočeš mir in spravo med nami. „Srednja pot je zlata pot.“ Le ne skrajnosti, katere navadno več podedo, nego sezidajo. Judje so s svojimi lažnjivimi frazami o „liberalizmu“, „o gospodarskem napredku“ i. t. d., kaj dosti škodili in dosti jih zaslepili, da so jim lahko miselno verjeli. Res, človek ne bi mislil, da jih je še toliko med nami in še dosti takih, ki se za politično zrele imajo, ki verjamejo na prazne obljube, omlačene fraze in stvari, ki našemu narodu škodujejo in ga zatirajo, ker so njegovim razmeram in duhu povsema nasprotne.

Res, v teku tridesetih let so ti krivi pre-roki lahko miselne ljudi daleč zaveli rekši: „če si kristjan, pa ne moreš, prav ne smeš sveta uživati.“ Tako daleč so spravili, da se prijatelja součenca, če je v črno haljo oblečen, javno sramujejo, ne pozdravljajo ga in se ga ogibljejo. Rajši gre ta „svobodnjak“ Bog ve kam drugam, nego k svojemu bratu Slovincu. Prijatelj! Tudi v tvojem stanu je dosti nerodnih, ki vam delajo sramoto, zato pa vendar ni treba vsega stanú zavreči!

Zatorej bodi pozdravljen „Slovenski List“, ki nas hočeš zopet k lepim slovenskim šegam, navadam, k miru in spravi privajati ter nam razkladati in kazati pota, po katerih so naši očetje srečno in uspešno sto in sto let hodili, srečni in zadovoljni bili, sveta se veselili ter telesno in duševno se dobro imeli!

Na srečno svidenje! Miroljub dolenski.

Iz Beljaka, 23. novembra. V živem veselju plava vsakemu človeku srce, ako se ozre v pomladanskem času v tempelj proste narave, v kateri uzbuja božja roka vso živečo in neživečo stvar v novo, lepše življenje po dolgotrajni hudi zimi. Tako srčno veselje se mora polastiti vsakega rodoljuba, ako gleda sedaj tja v belo Ljubljano, v kulturno središče celega slovenskega naroda, kajti tudi v našem središču, v srcu Slovenije, vladala je do sedaj mrzla zima. A bliža se v igred in led jame se taliti. In isto srčno veselje nudaje vsakega poštenega in iskrenega rodoljuba, ko se ozira zdaj na bratsko deželo kranjsko, zlasti v belo Ljubljano; ko vidi, kako ustaje narod iz dolgoletnega zimskega spanja — iz dolgotrajnega žalostnega bratomornega boja — da ko vidi stopati može na površje, ki so si uzeli sveto nalogo, da pogladijo pot k tako potrebnemu bratski slogi, ki res idealno mislijo in hočejo združevati vse slojeve slovenskega naroda in pospeševati mej njimi pravo slovensko uzajemnost. Izvrstna ideja res to! Bog vas živi in podpiraj! V slogi je moč. Bratska vojska naj poneha. Tužno je res že pri srcu ostalim Slovincem, živečim ob mejah slovenskih in borečim se z najhujšim naporom za vsako ped zemlje naše, ko morajo slišati in brati, kako se vojskuje brat zoper brata. Huda borba traje pri naših dragih bratih, mi pa poginjamo.

Privas se preganjate in sovražite, nas bo pa skoro sovražnik pregnal. Ali je res Kranjsko toliko, da se mu ni treba bati skupnega našega sovražnika? Ali je res tako trdno in močno, da se more ustaviti vsakemu tujemu navalu? Kaj bode potem, če nas več ne bode? Z naudušenjem in radostjo torej pozdravljamo tudi mi rodoljubi z gornjega Koroškega novi list, katerega smo prejeli in bomo tudi podpirali. Ne ustrašite se, vrline slovenske, nobenih ovir, ustrajajte na svojem mestu, nadaljujte pričeto sveto delo in ne odjenjajte, ko bi tudi tega ali onega res idealno mislečega rodoljuba in sotrudnika postrani gledali ali morda ga še celo odslovili. Naprej zastava Slave! Mi smo na vaši strani. Ne udajmo se! —c.

Z Dunaja. Teško vam opišem svojo radost, ko sem prečital vaš list, poslan mi na ogled. Nisem skoro hotel svojim očem verjeti, da se še nahajajo ljudje v Ljubljani, ki imajo srce, zavoženi slovenski voz spraviti iz kaluže, v katero je zavozil. — Ali izdaja prepotrebne glasila onih, katerim je za uspešno delo, za mir, za pravi gmotni in duševni napredek našega naroda, postala je zdaj istina. — Držite se nepremično svojega prelepega programa; ohrabrite potrta srca vseh, ki želé, da se pride zopet na pravi tir, ter se izogibljite vseh preprirov, dokler niste našli pravih sredstev, odkloniti jih. In to sredstvo, najboljšo vseh je: držimo se v slogi, kakoršna je nekdaj vladala, ter bodi v tem v tolažbo sebi in v strah onim, ki želé po vsej sili razrušiti obstoj Slovenstva.

Iz državnega zbora.

(Izvirno poročilo.)

Obrtna novela.

Upanje na boljšo bodočnost so imeli obrtniki l. 1883., ko se je bil izdal obrtni zakon. Osnovano se je do 7000 zadrug, a pravega napredka ni in posebno mali obrt peša dan za dnevom. Zadruga imajo pač dovolj posla z različnimi pisarijami, sicer so pa brez upliva. Morajo se prestvariti. Treba jim več samostojnosti, posebno pa moči, da morejo braniti svoje člane pred konkurencijo velike industrije in semtertje tudi pred nadsilo velikega obrta. Bolniške in podporne blagajnice se morajo preosnovati.

Ker so nasprotstva na obrtnem polju tako načelna in oškodovanje malih obrtnikov tako očitno, postala je želja po novem obrtnem zakonu splošna. Stvar se pa ne daje prav in lahko izvesti, vsaj ne v sedanji zbornici. Večina določeb, ki stoje v načrtu novega obrtnega zakona, tiče se pravic in dolžnosti industrijalnih in obrtnih pomožnih delavcev. Kako pa naj to socijalnopolitično stvar prav reši sedanja zbornica, v kateri imajo privilegovanci, ki gledajo s svojega stališča doli na delavski stan, odločilno besedo? Sodelovati morajo pri novem obrtnem zakonu zastopniki obrta, ki pridejo najbrže v večjem številu v novo zbornico. Ta zbornica bo imela več zmožnosti, da se bode pravično pečala s kričečimi stvarmi obrtnikov.

Poslanca Adamek in Kaltenecker sta vendar menila, da naj tudi sedanja zbornica pokaže dobro voljo. Stavila sta tedaj 6. oktobra 1896 nujna predloga, da naj permanentni obrtni odsek v osmih dneh nekatere paragrafe obrtne novele izdela in predloži zbornici v razpravo. Zgodilo se je tako. Paragrafi, s katerimi se izpreminja in dopolnjuje obrtni red, so: § 99, ki določuje sprejem učencev, § 99 b) dolžnosti učenca, § 100 dolžnosti mojstra, § 106 obstoj in ustanovitev zadrug, § 107 pristopno dolžnost, § 114 namen, § 118 pravico glasovanja in volilnost in § 137 odtezanje prava, imeti učence ali mlade pomožne delavce.

Poslanska zbornica je te paragrafe sprejela in njih glavna vsebina pravi: Vajenci se sprejemajo na podlagi pogodbe, ki se napravi brez kolka najpozneje takrat, ko preteče čas poskušnje, in zabeleži se v zapisniku. Učna pogodba se naredi ustno ali pismeno, in sicer ustna pred združnim predstojništvom ali pa pred občinskim oblastvom, ako mojster ni v nobeni zadrugi. Pismena pogodba se mora precej doposlati zadrugi, oziroma županstvu. V učni

pogodbi se med drugim določa tudi, da naj mojster uči sam, ali pa po zmožnem namestniku. Učenci morajo obiskovati obrtne nadaljevalne šole, ki naj bodo, ako je mogoče, v jutranjih urah delavnih dni. V nedeljah dopoldne naj učenci ne raznašajo bremen. Mojster nadzoruj vedenje učenčev v delavnici in zunaj nje in ga ne preobkladaj z deli, ki ne spadajo k obrtu. Ako je mojster uzrok, da se oprostitev učenca zavleče 14 dni nad določeno dobo, je kriv prestopka zoper obrtni red. Sprejela je zbornica resolucijo, da naj vlada določi delavni čas za pomožne delavce pri kupčijskem obrtu, zavrgla pa predlog, da naj ta čas iznaša največ 12 ur na dan. Mojstri izgube, ko je zadržana izrekla svoje mnenje, pravico, imeti učence tedaj, ako zanemarjajo njih nazobrazbo v delavnici, in posebno, če jim branijo hoditi v šolo.

Obstoječe zveze med člani jednakih ali podobnih obrtov se uzdrže kot zadruga in nove zadruga naj ustanavlja obrtno oblastvo, kjer jih še ni. Iste se lahko raztezajo tudi na ves okraj. Ker so po mnenju ministra zadruga le bolj za male obrtnike, ni se sprejel predlog, da bi se vanje silili tisti, ki sicer proizvajajo izdelke po načinu rokodelskega obrta, pa so bolj skoraj tvorničarji glede na število delavcev. Opusti se tudi odstavek, govoreč o pomožnih delavcih (hlapcih) pri obrtu, ker ti ne spadajo v zadrugo. Pač pa postane vsak samostojni obrtnik, oziroma zakupnik, član zadruga, ko nastopi obrt in plača sprejemno pristojbino.

Namen zadrugam je precej obširen, ker obsega gojitev uzajemnostanovskih in humanitarnih stvari. Po odsekovem predlogu se je sprejela utemeljitev bolniških in podpornih blagajnic za zadrugarje. Tri četrtinke uplačanih pristojbin se smejo porabiti sproti, vsaj jedna četrtinka se mora obrestonosno naložiti. Dalje se določuje, kako in kdaj se udeležuj zadruga kupčijskih podjetij in kako je ravnati z registrovanimi pomožnimi blagajnicami itd. K sklepu se določa način volitve v zadrugo, kdo sme voliti in kdo voljen biti.

Poročevalec dr. Exner, ki je hvalil posebno češke obrtnike, je rekel: Pomagajte si, obrtniki, najprej sami in v drugi vrsti vam bo pomagal zakon! Prav bi bilo, da bi tudi med slovenske obrtnike prišlo nekoliko več razuma za napredek in uzajemnega čuta. V jedinstvi je moč!

Carinska in trgovinska zveza z Ogrsko.

Z nobeno stvarjo bi se ne bili mogli krščanskosocijalni poslanci v državnem zboru bolj zameriti židovskim Mažarjem, kakor so se s tem, da sta dr. Pattai in dr. Lueger v seji dne 16. novembra stavila nujni predlog, da naj se precej odpove carinska in trgovinska zveza z Ogrsko, in da si je upal dr. Lueger osvetliti vsemogočno ogrsko vlado. Ogrski časniki kar besne na Luegerja; avstrijski kristijani so pa ponosni na svojega junaka. Ogrska je zadnji čas na škodo Avstriji silno procvitala glede na industrijo in trgovino. Ako bi se zveza ne odpovedala do konca tega leta, trajala bi pogodba še nadalje 10 let in bi uničevala Avstrijo, posebno z ozirom na krivično razmerje plačil za skupne stroške obeh državnih polovic. Trgovinski minister baron Glanz se je nato izjavil v zbornici, da bode zvezo odpovedal. Dr. Laginja je izrekel v imenu Hrvatov, da se zveza pod primernimi pogoji na vsak način mora obnoviti, ker bi bili sicer Hrvatje razkosani na troje carinskih okrožij: v Avstriji, Ogrski in Bosni. Poslanec dr. Lueger se je v rezkem govoru obrnil najprej proti finančnemu ministru, ki je rekel v proračunskem odseku, da poravnava z Ogrsko ni mogoča, ako se prej ne zviša davek na pivo. Tako bodo zopet stroške za poravnavo nosili v prvi vrsti reveži! Za to bi moral tudi ta minister govoriti! Potem se je obrnil Lueger zoper mažarski vladni list „Nemzet“, ki je očital Baderju, da premalo ostro postopa proti krščanskosocijalnemu in proti slovanskemu gibanju v Avstriji. Izvrstno je bil Lueger nato ogrsko vlado zaradi njenega grozovitega pritiska na izid njenih volitev s sredstvi največje korupcije. Ogrska vlada se brati s Košutovci! Slovaki, Srbi in

Rumuni nimajo niti jednega državnega poslanca. In po kakšni pravici se pošiljajo za take volitve avstrijski vojaki na Ogrsko? Končal je z besedami: „Nisem še videl vladne klika, ki bi bila tako zavržena, kakor je vladna klika na Ogrskem“. Zagrmelo je nato po zbornici močno ploskanje, ki je predsedniku Chlumeckemu zaprlo sapo in nekako prisililo tudi vladi udane poslance, da so pri glasovanju ustali za nujnost predloga. Obsedela sta žid prof. Suess in grof Hohenwart.

Zavarovanje proti ognju.

Mnogo zavarovalnih bank v Avstriji je v židovskih rokah in se dobro maste. Milijoni zavarovalnine gredo celo čez državne meje na tuje. Ta dobiček naj rajši ostane doma in zmanjšajo naj se zavarovalne premije. Država ali pa posamične dežele naj uvedo prisilno zavarovanje zoper ogenj in preuzemo monopol. Tako se glasi načrt nove postave, ki se je obravnaval zadnji teden v zbornici. Za slovenske dežele bi bilo skoro boljše podržavljenje zavarovanja, ker bi nam podeželjenje zunaj Kranjskega škodovalo v narodnem oziru in ker bi male deželice hude nesreče lahko spravile v propad.

Poslanec dr. Šušteršič je precej obširno govoril za podeželjenje v specijalni debati. A vsi govori so bili brez uspeha. Osvetlili so le vladno prečudno stališče. Grof Wurmbbrand je oče načrta za prisilno zavarovanje, a on ga je tudi sam pokopal, ko je videl, da vladi ne ugaja. Morda je zaradi tega mož bolj sposoben, da postane zopet deželni glavar. Njegov predlog, da naj se načrt vrne odseku v popravek, sprejela je zbornica. Poslanec Hohenwart in Robič sta glasovala za ta predlog, vsi drugi slovenski zastopniki pa proti predlogu. Govorili bomo o tem važnem predmetu obširneje, ako ne zaspi v odseku.

Iz proračunskega odseka.

Dne 10. novembra.

Poslanec baron Schwegel zahvali vlado na subvenciji, katero je naklonila muzeju, in priporoča za prihodnje leto 5000 gld. Ni proti temu, da bi se ljubljanski spodnji gimnazij razširil v osemrazredni, pač pa pravi, da to Gorenjce žali, ker so primorani svoje sinove pošiljati na gimnazij v Kranj, ko bi lahko dobivali v Ljubljani več podpore. Absolutno moranje naj se odpravi. Prav mu je, da se vsi otroci na Kranjskem uče obeh deželnih jezikov na srednjih šolah, ni pa res, kar so raznesli časniki, da se je slovenščina uvela kot obvezni učni predmet. O tem se vrše razprave, ki pa se tičejo zajedno uprašanja, da naj se na večrazrednih ljudskih šolah slovenski otroci uče nemščine. Živo se poteguje za to in stavi resolucijo, da naj vlada precej podržavi, oziroma izdatneje podpira strokovno šolo v Kočevju, za katero je doslej že 14 let dajala po 2300 gld., nemški „Schulverein“ pa po 3200 gld., na leto. (Ker je „Schulverein“, upajoč, da se šola podržavi, odtegnil ono podporo, porabil bode svoto 3200 gld. na drugem kraju Slovencev v še večji kvar).

Poslanec Robič je zahvalil odsekovega poročevalca na objektivnem postopanju; pritožuje se zaradi prevelikega obremenjenja učencev srednjih šol, posebno z domačimi nalogami (kar mu je poročevalac Beer pozneje ugovarjal), in da se preostro postopa s Slovenci že pri sprejemnih izpitih. Dalje zagovarja celjski gimnazij proti napadom dr. Hug Fuxa in proti sklepu levice. Želi, da se skoro ustanovi hrvaški spodnji gimnazij v Pazinu, kjer imajo Hrvatje tudi v mestu veliko večino. Na gimnaziju v Pulju se je oglasilo do 80 učencev, ki bi se radi učili hrvaščine, tedaj naj se uvede tale kot učni predmet. (Minister potrjuje, da se je v Pulju to že zgodilo zadnje dni.) Potem zahteva, da naj vlada postavi v proračun prihodnjega leta primerno podporo za višjo dekliško šolo v Ljubljani in nekaj naj se naknadno dovoli že za tekoče leto. Ozira naj se vlada na Spinčičevo resolucijo z dne 9. februarja 1893. Urede naj se za Slovence šolske razmere v Trstu. 330 otrok je v slovenski šoli pri sv. Jakobu in poleg tega še mnogo na državni nemški šoli. Tu naj se tedaj napravijo slovenske uzbekovnice, ali pa naj se

podržavi sedanja slovenska šola v Trstu, katero uzdržuje Družba sv. Cirila in Metoda.

Poročevalac Beer, ki se je pozneje glasovanju odtegnil in si pridržal prostost glasovanja v zbornici, trdil je, da bi bilo prav, če ostane slovenski gimnazij za Spodnje Štajarsko, samo iz Celja naj se premesti kam drugam. — Postavka za ta gimnazij se je nato sprejela s 16 proti 8 glasovom.

Grof Pininski je pri Gregorčevi resoluciji glede šolskih nadzornikov predlagal, da naj bodo isti na slovenskem Koroškem in Štajarskem zmožni tudi slovenskega jezika, kar je obveljalo. Poslanec Povše je pripomnil, da kranjski Nemci odločno zahtevajo na nemških šolah nadzornike nemške narodnosti.

Poslanec dr. Hugo Fux je predlagal, da naj se črta v proračunu znesek 11.450 gld. za slovenski gimnazij v Celju, češ, da je to zatiranje Nemcev. Kakor se kaže, bode ta premlaćena stvar letos dala v zbornici zopet hudo debato, ker Nemcev še vedno ni nič sram. Naučni minister Gautsch je dr. Fuxa opomnil, da hodijo letos v dva razreda celjskega gimnazija 103 učenci in da vender ne gre, metati jih iz šole.

Poslanec Povše je uprašal naučnega ministra, če ga je volja prinesiti predlogo, ki bi zvišala plače semeniškim profesorjem.

Poslanec baron Schwegel je zahteval pri proračunu ministerstva deželne brambe, da naj vlada predloži zbornici kazenskopravdni red za vojaštvo.

Poslanec Kozlovski je tožil o brezbožnosti vojakov in da ti le ne posvečuje nedelje. Minister je nato odgovoril, da je že izdan ukaz, vsled katerega bodo vojaki hodili vsako nedeljo in zapovedani praznik k sv. maši, ali pa bodo vsaj imeli prosto ob nedeljah dopoludne, da bodo lahko zadoščevali svoji verski dolžnosti. Da nedostaje vojakom verskega čuta, iskati je uzroka v meščanskem življenju in slabi uzgoji mladine.

Poslanec Robič je zahteval, da naj se odpravi pristojbina za donašanje pisem na kmetih; dalje, da naj poštno in brzojavno vodstvo v Gradcu objektivno postopa pri nastavljanju uradnikov ter pazi, da bodo na Spodnjem Štajarskem zmožni slovenskega jezika. Naredé naj se tudi dvojezični napisi in pečatniki.

O tobaku je poročal kot dedič Klunov poslanec Robič. Proračun kaže, da bode dal tobak prihodnje leto ogromno svoto, namreč 93.357.500 gld. dohodkov. O tej priliki se je poslanec Povše oglasil za povišanje plače in napravo kuhinje za juho v ljubljanski tobačni tvornici. Finančni minister je na to odgovoril, da so se plače v ljubljanski tvornici že prej zvišale in da jih zdaj ne more zopet zviševati, pač pa namerja ustanoviti kuhinje za juho v 11 tvornicah in med njimi bode tudi ljubljanska.

Za razstavo v Parizu, ki bode l. 1900., dovoljuje se zaup 1.200.000 gld., kar se je odseku še skoraj premalo zdelo, nam pa preveč.

Poslanec dr. Gregorčič je predlagal, da naj se dá še jedno leto ljubljanskim državnim uradnikom in železničarjem „potresnica“, t. j. izredna draginjska podpora v znesku 62.500 gld. Minister Bilinski je rekel, da se ne bode krčnil, naknadno iskati zaupa za to svoto, ako bode deželna vlada potrdila, da ista potreba še obstoji.

Poslanec Povše je izrazil začudenje, kako more stati v proračunu za l. 1897 znesek 15.000 gld. kot plačva obresti od 3% nega posojila v znesku 1 1/2 milijona, katero dobé dežela Kranjska, mesto ljubljansko in meščani. Kakor uplačila, naj bi se tudi obresti začele plačevati l. 1901. Minister je odgovoril, da ne more drugače, kakor se glasi dotična postava v posojilu § 1.

Kranjce in Goričane zanima zadnji čas posebno uprašanje, kje bode tekla železnica. Kranjski državni poslanci, razven grofa Hohenwarta, ki je baje zoper bohinsko železnico, šli so se skupaj priporočiti ministru Guttenbergu, da naj se železnica nikakor ne napravi čez Predil. Okusili so pa skoro, da vedno stopicanje barona Schweglja okoli sekojskih šefov ni bilo zastoj. Minister se je izrekel za železnico na Bohinj. V odseku je potem govoril minister manj jasno, češ da še ni odločeno, ker se v ministerstvu uprašanje iz

tehniških in kupčijskih ozirov še vedno proučava. Gotovo pa je, da strateški oziri govoré proti Predilu, ker bi železnica šla trdo ob laški meji. Da je baron Schwegel priporočal bohinsko, dr. Gregorčič pa predilsko železnico, je umevno. Toda Kranjcem bi največ koristila železnica Celovec-Loka-Divača, ker bi prerezala deželo po vsi daljavi in napravila konkurenčno progó južni železnici, katero imajo v pesteh židovski delničarji.

Poslanec Povše je priporočal, da naj se v Ljubljani napravi mehanična delarnica.

Minister Guttenberg je pripomnil, da se pri državnih železnicah nobeni narodnosti ne daje prednost in da se strogo varuje jezikovna ravnopravnost.

Podržavljenje železnic.

Dne 11. novembra so stavili Čehi v zbornici nujni predlog, da naj se severozapadna in južnosevernonemška železnica še to leto dopustilo ustrezajoč podržavita. Dr. Kaizl je v izvrstnem govoru utemeljeval ta predlog in minister železnic je obljubil, da bode naredil korake za podržavljenje. Država je pri teh železnicah samo letos 800.000 gld. na škodi, ker minister ni rabil pri pogajanju potrebne eneržije.

Iz imunitetnega odseka.

Pod predsedništvom poslanca dr. Ferjančiča je imunitetni odsek sklenil, da predloži zbornici zakonski načrt, po katerem bi se smeli državni in deželni poslanci zarad izjav, storjenih pri izvrševanju svojega poklica, zasliševati kot pričé pred sodiščem le tedaj, ako v to privoli dotični zastop, namreč državni ali deželni zbor.

Važni dogodki.

Gospodar položaja. Odkar je ruski car Nikola II. zasedel prestol, predručajile so se znatno razmere v evropskem koncertu. Nemčija, ki je imela v zadnjih dveh desetletjih odločilno besedo v Evropi, nehala je biti tista država, ki je narekovala evropsko politiko in odločevala ob usodi drugih držav. Bismarkova razkritja so nam pokazala, da je navzlic trojni zvezi, katero si je sama ustvarila, imela še posebne namene zoper svojo zaveznico Avstrijo. Zoper trozvezo osnovala se je dvozveza med Rusijo in Francijo. Vsled te zveze postala je Rusija gospodar položaja in sicer v toliki meri, kakor še nikdar poprej ne. Usoda iztoka je danes v rokah Rusije, kar nam potrjuje to, da so Stambul zapustili malone vsi poslaniki evropskih držav. Tudi Avstrija bode le tedaj srečna in močna, ako se združi z Rusijo. V obče se stvari tako razvijajo, da smejo Slovani biti zadovoljni. Četudi veže Črno Goro z Italijo le srčna zveza črnogorske knjeginje Jelene z italijanskim kraljevičem Viktorjem Emanuelom, vender tudi to več pomenja, nego se navadno misli. Navzlic nemškimi, sovražnim nam listom, ki radi vse tajé, kar vidijo, da bi bilo v korist slovanski stvari, vender se mora priznati, da je pravo pogodil barski „kralj“ David, ki je ogovoril italijanskega kraljeviča rekoč, da v tej zvezi vidi rasti moč obeh držav v južni Evropi.

Mir med Italijo in Abesinijo. Vsa sreča je za Italijo, da se je sklenil mir, katerega sama najbolj potrebuje, da vsaj kolikor toliko uredi svoje žalostne finančne razmere. Do 1300 italijanskih vojakov, ki jih je imel Menelik, povrne se v domovino k svojim obiteljim in sorodnikom. Med obema državama določiti bo treba še meje Abesiniji, toda tudi to se bode izvršilo bržkone povoljno za Italijo in Abesinijo. Abesinija je dosegla svojo neodvisnost, za katero se je hrabro borila, a Italija si je pridobila mir in se izognila propadu, v kateri jo je tiral Crispi s svojo nesrečno politikom.

Žrtve nemškega militarizma. Od leta do leta rasó dolgovi, ki jih napravljajo države samo zato, da se prepereči vojska in ohrani prepotrebni mir, kateri pa je ravno tako drag, kakor vojna. Od leta 1886. do 1897. povečali so se v nemški državi troški za vojne namene, za obresti dolga in za pokojnine od 450 na 750 milijonov! In kdo nosi to velikansko breme? Nikdo drugi, nego

nižji stanovi, katerim se nakladajo vedno večji davki ter se iztirjajo z vso strogostjo, dočim višji bogati slojevi niso nič prizadeti. Kam pride to državo, ako se pravočasno ne izvrše potrebne socialne preosnove, to lahko ugame vsakdo. V drugih državah, kjer se ravno tako obremenjujejo le nižji stanovi, ni nič bolje. Strah pred vojno je drag, a plačujejo ga le reveži.

Svoboda na Ogrskem. Kako silno je pritiskala ogrska vlada na volilce pri zadnjih državnozborskih volitvah, to je obče znano. Ogrski Slovani, katerih je več milijonov, nimajo zdaj, kakor niso imeli poprej, niti jednega zastopnika v državnem zboru. O komer se je slutilo, da ne misli voliti v vladinem zmislu, njega niso pustili na volišče ali pa so ga zaprli. Od 885.000 državnih volilcev izvrševalo je volilno pravico le 475.000 volilcev; ostalih 410.000 volilcev se je preprečilo voliti. Ako je bil n. pr. slovanski volilec z jednim novčičem davka v zaostanku, uzela se mu je volilna pravica. Zares, to je svoboda, kakor si jo tolmačijo Mažarji!

Zbliževanje med Poljaki in Rusi. — Zadnji čas, odkar je nastopil vlado car Nikola II., imeli smo priliko opazovati, da vendar izumira staro sovraštvo v višjih krogih. Važen korak k pomirjenju in približevanju storil je ravnokar petrograjski katoliški nadškof, naloživši katoliškim cerkvam, da zbirajo doneske za ruski „Rdeči križ“. „Varšavski Dnevnik“ pozdravlja ta korak in pravi, da je to znamenje boljših odnošajev med obema narodoma. „Svět“ pa vidi v nadškofovi naredbi zbliževanje Poljakov in Rusov. Da se dva slovanska naroda ali recimo, da se jeden slovanski narod, ki je razne vere, ne prepira in ne sovraži radi tega, temu imamo dokaz v Slovencih. Na zahodnem Ogrskem žive naši bratje Slovenci, ali kakor se sami imenujejo Slovenje. Jedni so luterani, jedni katoličani ali papinci. Prebivajo ločeni v vaseh ali pa tudi pomešani v vaseh. Luteranci obiskujejo katoliške cerkve in nobeden se ne pohujšuje. Živé vsi v brateki slogi in nikoli se ne dogaja, da bi kdo drugega zaničeval radi vere. Srečo imajo, da tam ne doboš moža, ki bi mej brati zanetil bratomorni boj, in radi tega je tam družabno življenje zelo prijetno. Danes je tako in bode ostalo tako, ker do tja ne more nihče mahnti.

Slovanski svet.

Triodstotno državno postojilo. Iz meščanskih krogov ljubljanskih prejeli smo naslednje vrstice: Cesarska postava glede 3% državnega posojila v znesku poldruga miliona veleva, da se deželi posodi v svrhu novih zgradb 550.000 gld., mestu v regulačne namene 450.000 gld. in hišnim posestnikom v Ljubljani 500.000 gld., od katerih pa zopet eventualno gre 100.000 gld. posestnikom ljubljanske okolice, in da se povratek amortizacije svote za ta dolg prične z 1. dnem 1. 1901. — Vsakdo bode iz te določbe, dasi molči o pričetku obrestovanja, sodil, da bode ta pričetek isti, kakor je nastavljen za povratek glavnice, to je 1. januarja 1901, in to iz več tehničnih razlogov, kajti izplačalo se nam bode to posojilo šele v treh letnih enakih obrokih počeni z letošnjim letom. Večina hiš, posebno onih, ki so deželna last, niso se še niti pričela podirati, še niti načrti niso izdelani in dogradile se bodo gotovo jedva tekom prihodnjih dveh let. Hišni posestniki ljubljanski, ki reflektujejo na omenjeno 3% posojilo, so pač že zvečine pričeli graditi svoje hiše, a v užitek stopijo šele čez jedno ali dve leti; sploh pa še nikdo ni krajcarja videl tega obljubljenega posojila. Vendar je c. k. finančna uprava glede pričetka tega obrestovanja vse drugačnega mnenja, namreč ona vključ vsem predstojecim pomislekom stavi v državni budget za leto 1897 kar vse 3% od 1½ miliona posojila v celem znesku 15.000 gld. in hoče s tem nepravilno obtežiti našo deželo, oziroma mesto in hišne posestnike. Upravičeno je tedaj v tem oziru, kakor čujemo, poslanec g. Povše v budgetnem odseku ugovarjal tej postavki, in upravičena je naša zahteva in prošnja, da naj se vsi gg. slovenski poslanci v bran postavijo takemu krivičnemu tolmačenju postave, vsaj intencija postave mora v tem slučaju biti olajše-

valna, a ne obteževalna. Upajmo, da se našim poslancem posreči uplivati na c. k. finančno upravo, da ona v tem oziru krene na jedino pravo pot.

Novo poštno in brzojavno poslopje v Ljubljani se je slovesno blagoslovilo in otvorilo dne 21. t. m. Slavnosti so se udeležili deželni predsednik baron Hein, deželni glavar Detela, ljubljanski župan Hribar, deželnega sodišča predsednik Kočevar pl. Kondenheim, več deželnih poslancev, predsednik trgovske in obrtniške zbornice Ivan Perdan, zastopniki Kranjske hranilnice, srednješolski ravnatelj in vsi poštni in brzojavni uradniki. Poslopje je blagoslovil g. župnik pater Hugolin Sattner, Ministerijalni svetnik pl. An der Lan spominjal se je vseh, ki so pripomogli, da se je poštno in brzojavno poslopje postavilo, ter je zaklical presvitemu cesarju trikrat „hoch“. Potem je še govoril poštni ravnatelj g. Pokorny. Novo poslopje je lepo in bode svojemu namenu popolnoma ustrezalo. Želeli bi le v blagor dežele in mesta, da bi bilo poštno in brzojavno ravnateljstvo Slovincem glede slovenskega jezika manj sovražno in bolj pravično.

Ljubljanski obrtniki se marljivo organizirajo. Za njihovo obrtno zvezo, katero so pred kratkim ustanovili, je splošno zanimanje. Če bodo obrtniki svoje koristi branili z združenimi močmi, pomagali si bodo v kratkem, da postane prerokovanje o gotovi pogubi malega obrtnika — fraza. Ustanoviti se morajo zadruga in te morajo imeti ista sredstva, kakor veliki kapital, stroje in zaup. Te zadruga ne smejo stati na strankarskem stališču, imeti morajo gospodarsko organizacijo brez političnih strasti. Torej na delo!

Židje v Ljubljani. Da, ta nevarnost proti našemu trgu in našemu domačemu obrtu. Vedno več jih prihaja v Ljubljano, za sedaj samo na sejme. Ali ni nobenega sredstva omejiti to nezdravo konkurenco naši trgovini. Izvrstno sredstvo proti njej je zavest med občinstvom ljubljanskim samim, da se ogiba takih tujcev in poprime domačinov. Svoji k svojim!

Koncerta „Glasbene Matice“ v prid Družbi sv. Cirila in Metoda, ki sta se vršila dne 14. in 15. t. m. v „Narodnem Domu“, nista bila posebno dobro obiskana. Vse točke uspeha so se lepo izvele. Za koncert je spisal g. E. Gangl sliko „Materine sanje“, katero so kaj lepo predstavljale gospodičine: Marica Vencajzova, Antonija Jamškova, Vera Vencajzova, Leopoldina Trtnikova, Miroslava Dolenčeva in Marijana Prosenčeva. Kljub lepima koncertoma in kljub veliki požrtvovalnosti „Glasbene Matice“ in narodnih dam vendar Družba sv. Cirila in Metoda ni napravila zaželjenega dobička, ker je vojaška godba računila 290 gld.

Dekoracija frančiškanske cerkve v Ljubljani. Ob posvečevanju velikega oltarja dne 8. t. m. se je tudi zunaj nakitila baš popravljena frančiškanska cerkev. Med množico raznobarnih zastav se je sicer opazila slovenska, a tudi ona, ki jo je pokojni Dežman usiljeval kot kranjsko deželno. — Trdilo se je pozneje, da so to barve, katere so nosili kranjski „lancknehti“.

Slovensko gledališče. Rodoljub iz Radovljice nam piše: Pod tem naslovom čitali smo pred nekaj dnevi v domačem listu poziv, naj bi se predstave „Gorenjski slavček“ udeležili v obilnem številu prebivalci Gorenjskega, sosebno radovljiskega okraja. Pritrjujemo dopisniku, naj bi gledališče imelo v mislih vedno tudi ljudstvo po deželi. Če ima Dramatično društvo za to resen namen, potem gotovo ni prikladnejše igre od „Gorenjskega slavčka“. Toda kolikor se spominjamo zadnjega takega „gledališkega vlaka“, privedel je iz Jesenic jednega, iz Radovljice dva in iz Kranja par udeležnikov. To so bili gorenjski gostje! Sam poziv torej ne velja; za to je treba pripravljati in resno delati. Nasloniti se treba v vsakem kraju na poznatega rodoljuba te ali one stranke. Saj je v resnici žalostno, gledališče imamo danes na tako lepi stopinji, a le nekateri so, ki je od časa do časa obiskujejo. Vsaj dvakrat v sezoni naj bi se določil poseben dan za strance in takrat naj bi se razvila močna agitacija.

„Spodnještajarski jubilejski zaklad“. — Naši rojaki na Štajarskem osnovali so odbor,

kateremu je namen, nabirati doneske za jubilejski zaklad v spomin petdesetletnice vlade presvitega cesarja. Iz tega zaklada bodo se podpirali revni, a pridni slovenski dijaki tako dolgo, da dobodo plačano javno službo. Do sedaj se je nabralo nekaj čez 2000 goldinarjev. Potrebuje pa se v rečeno svrhu najmanj 20.000 goldinarjev. „Domovina“ opominja okrajne zastoje in občinske odbore, naj ne zabijejo pri sestavljanju proračuna za l. 1897 spodnještajarskega jubilejskega zaklada; vabi pa tudi rodoljube, da kaj žrtvujejo za ta prekristni zaklad. Želimo jej obilo uspeha! — V odboru so gospodje: Miha Vošnjak, predsednik; dr. Josip Serbec, njegov namestnik; dr. Ivan Dečko, blagajnik; Lovro Baš, tajnik; opat Fran Ogradi, častni kanonik Anton Hajšek, c. kr. šolski svetnik Ivan Krušič, dr. Josip Vrečko in Dragotin Hribar, odborniki.

Uradne ure na ljubljanskem magistratu bodo pričeni s 1. meseca decembra od osmih zjutraj do dveh popoldne. Čas do jedne ure je odmenjen občevanju s strankami, od jedne do dveh pa notranjemu poslovanju. S tem se je ustreglo občinstvu in uradništvu, in mi na tem človekoljubivem koraku gospodu županu ljubljanskemu od srca čestitamo.

Dr. Henrik Pauker pl. Glanfeld, stolni dekan in generalni vikar, je dne 14. t. m. zjutraj umrl. Znano je, da je bil rajnik važen činitelj pri prestavah duhovščine. Za njegovim pogrebom je bilo vse, kar ima Ljubljana odličnega, pred vsem g. deželni predsednik Hein in g. deželni glavar Detela. Škof Misija je bil na dan njegovega pogreba na Dunaju, kjer so se prej ta dan končale škofovske konferencije.

Okrožno sodišče v Celju se razdvoji, in sicer tako, da se osnuje okrožno sodišče v Mariboru, in temu sodišču se priklopi jeden oddelek celjskega okrožnega sodišča in nekaj slovenskih okrajev, ki spadajo pod graško deželno sodišče.

Prodajalci kostanja na Dunaju. Skoro na vsakem uličnem voglu stoji na Dunaju mož pred železnim ognjiščem, na katerem peče kostanj in jabotka. Ako uprašš te kostanjarje, odkod so doma, dobiš skoro brez izjeme slovenski odgovor, ki se glasi: „iz Sühe krajine, od Lašč, od Iblane.“ Za razvajena dunajska grla tedaj Slovenci dobro znajo peči kostanj, v beli Ljubljani pa morajo biti kostanjarji — Lahoni!

Koliko je Slovanov. — Po najnovejših nemških podatkih šteje vsa Evropa 368.000.000 prebivalcev. Slovanov je: 109.495.000, in sicer 75.000.000 Rusov, 12.600.000 Poljakov, 7.700.000 Čehov, 9.695.000 Srbohrvatov, 3.300.000 Bolgarjev, 1.200.000 Slovencev. — Ostali narodi so takole zastopani: 64.000.000 Nemcev, 40.000.000 Francozov, 30.000.000 Italijanov, 33.000.000 Angležev, 17.000.000 Španjolcev, 6.700.000 Mažarjev, 8.600.000 Rumunov, 5.800.000 Turkov, 8.300.000 Švedov in Norvegov, 4.600.000 Hebrejcev, 3.600.000 Grkov, 1.600.000 Albanecov.

Slovenski denarni zavodi. V mestno hranilnico v Radovljici uložilo je meseca oktobra 74 strank 34.695 gld. 62 kr., 35 strank vzdignilo 7528 gld. 44 kr., 27 strankam se je izplačalo posojil 13.665 gld. — kr. Stanje ulog 75.041 gld. 65 kr., denarni promet 91.543 gld. 12 kr.

Odbor akad. tehn. društva „Triglav“ v Gradcu je tako-le sestavljen: predsednik: stud. iur. Matevž Senčar, podpredsednik: stud. iur. Martin Spindler, tajnik: stud. med. Živko Lapajne, blagajnik: stud. iur. Slavko Krmavnar, knjižničar: stud. phil. Ivan Arnejc, gospodar: stud. med. Gvido Pregl, odb. namestnik: stud. med. Edvard Bretl.

Somišljeniki! Zahtevajte „Slovenski List“ po gostilnicah in kavarnah. Podpirajte našo organizacijo! V zakladu za našo organizacijo so nadalje darovali: I. P. 40 kr., P. E. 40 kr., J. R. 40 kr., I. Z. 40 kr., K. H. 5 gld., J. R. 10 gld., M. K. 1 gld. 40 kr., I. C. 40 kr., V. R. 5 gld., A. G. 5 gld., skupaj 28 gld. 40 kr. V prvi številki izkazano 301 gld. Skupaj: **329 gld. 40 kr.**

Podpirajte našo uzorno šolsko družbo sv. Cirila in Metoda! Narodna mladina v Ljubljani 8 gld., V. G. 2 gld., gdč. Umberger nabrala 1 gld. 70 kr. „Narodna mladina v Ljubljani“ 7 gld.

30 kr. — Živela taka mladina in nje posnemalci! Nadaljnje darove sprejema naše upravištvo.

Književnost in umetnost.

Iz zlate Prage smo prejeli od svojega sotrudnika naslednje pismo:

Slavno uredništvo! Iz dna srca mi je prišel uzdih: Konečno vendar zopet nekaj pametnega! ko sem dobil v roke „Slovenski List.“ Zato sem se brzo odločil, da hočem pri dobri stvari sodelovati po svojih skromnih močeh ter vam časih kaj lepega in novega poročati iz matičke Prage. Strinjamo se s. tem, da ste vendar le storili ta odločni korak, kateri daje vsem razumnim ljudem upanje v boljšo bodočnost slovenskega naroda.

Praški občinski svet je sklenil, da naj se sestavi posebna komisija, ki bode skrbela za to, da se ohrani v Starem mestu, kjer se mnogo preziduje, na poslopjih starodavni zgodovinski izraz. Inženirji in arhitekti so stavili predlog, ta komisija bodi sestavljena iz strokovnjakov in raznih umetnikov. Predlog se je sprejel in sedaj je v komisiji, kateri se je dovolilo, da se sme, ako bode potreba, sama dopolnjevati, pet profesorjev in šest arhitektov in inženirjev. —

V leposlovju je dosti novega. „Svět ozor,“ izborni tednik, slavil je svojo tridesetletnico. Vsi listi naštevajo mnogo zaslug, ki jih ima ta list za razvoj češke lepe književnosti. Vse priznanje zasluži. „Zlatá Praha“, tudi ilustrovan tednik, nastopila je svoj XIV. tečaj. Sedaj ima zanimljivo muzikalno prilogo. Slike so v obeh listih dovršene lepe. —

J. Vrchlický, ta pevski velikan, spisal je novo tragedijo v petih dejanjih: „Epponina.“ Svov je iz rimljanskih časov. Delo je bilo naukušeno sprejeto v gledališču in se je že trikrat predstavljalo. Pri prvi predstavi so pisatelja (ki pa nikakor ni bil na to pripravljen, kakor je kazala njegova obleka) nešteto krat poklicali na oder in mu izkazali svoje priznanje. — Gledališče (Národní divadlo) je vedno polno, naj se predstavlja karkoli. Nekateri že mislijo, da bi bilo treba sezidati drugo novo gledališče. Čehi pač vsestranski napredujo. . . . A. D.

Mejnarodni zavod za bibliografijo, ki ima svoj sedež v Bruselju, razprostril je svoje delovanje tudi na Avstrijo. Karl Junker, Dunaj III. Hauptstrasse 6, sprejema člane in organizuje avstrijski oddelek. Za učenjake je mejnarodna bibliografija velike važnosti, ker znatno olajšuje delo raziskovalcu. — Čuli smo, da se nam obeta slovenska bibliografija. Te potrebujemo. Založila naj bi jo „Slovenska Matica“, ako je pisatelj ne bi hotel sam založiti.

Predzadnja številka nemškega leposlovnega lista „Aus fremden Zungen“ opozarja nemško občinstvo na slovensko leposlovje. V dovršenem prevodu g. F. V. prinaša Janka Kersnika povest: „Im Grundbuche.“ Slovenske leposlovce opozarjamo na ta list, ki popolnoma nepristranski prinaša znamenite pojave svetovne književnosti. Skrbe naj, da bode tudi slovenska književnost v njem častno zastopana.

Razpis častnih nagrad. Vedno glasneje se v novejšem času po javnih glasilih in v literarnih krogih izraža želja, naj bi Matica močneje gojila v svojih društvenih knjigah leposlovje. Da tej želji ustreže ter pospeši razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje odbor „Slovenske Matice“ iznova po določilih „Jurčič-Tomšičeve ustanove“ 200 goldinarjev častne nagrade izvorni povesti slovenski, obsezajoči najmanj 10 tiskovnih pol. Ko bi pa ne došla nobena takšna povest, razpisujeta se zajedno tudi dve častni nagradi po 100 goldinarjev dvema izvornima povestima, obsezajočima najmanj po 5 tiskovnih pol, oziroma dvema daljšima epičnima pesmima, ali pa jedni povesti in jedni daljši epični pesmi. Spisi, ki se poganjajo za častno nagrado, morajo biti takšni, da po obliki in vsebini ustrezajo umetniškemu zakonu pripovedne književnosti v obče, poleg tega pa še književnim namenom „Slovenske Matice“ posebe. Pisateji, katerim se prisodijo častne nagrade, prejmo vrhu tega za svoja dela še navadne pisa-

teljske nagrade, katere plačuje „Slovenska Matica“ vsled § 12. svojega pravičnega reda po 25—40 gld. za tiskovno polo. Rokopise je pošiljati odboru „Slovenske Matice“ do 1. oktobra 1897. leta. Ker hoče odbor s tem razpisom ustreči veliki večini Matičnih udov ter jim v roke podati lepo zabavno knjigo, pričakuje, da se slovenski pripovedni pisatelji — zlasti priznani slovenski pripovedniki — primerno odzovejo njegovemu pozivu.

V Ljubljani dné 15. novembra 1896.

Fr. Levec,
predsednik.

E. Lah,
tajnik.

Pozdravi „Slovenskemu Listu.“

Jedva da smo poslali prvo številko v svet, jeli so se odzivati rodoljubni možje iz vseh krajev slovenskih, zlasti iz naše ožje domovine, kar nas nuda z zadoščenjem, da smo govorili iz srca vseh rojakov. Nam so te prirčne izjave, iz katerih se razodeva hrepenenje po bratski slogi in združenju, najtrdnjše poročstvo za doseg našega programa. Ako je že zdaj toli lepo število vrlin in odličnih slovenskih mož iz vseh stanov na naši strani, potem pač smemo z mirno zavestjo gledati v boljšo bodočnost. Mi bodemo uztrajali dosledno pri svojih načelih ter jih dosledno zagovarjali. V to ime Bog in narod!

Malone vsak naročnik pozdravlja naše glasilo z oduševljenimi besedami. Kakor da bi se dogovorili, izraža vsak isto željo, kar je znamenje, da vsi jednako čutijo. Ni nam mogoče podati vseh prirčnih pozdravov, zato bodi nam dovoljeno, da priobčimo vsaj nekatere. Tako nam piše:

G. M. Št. iz Maribora v imenu mnogih drugih: „Bog daj srečo. Razveselili smo se lista! Bog Vam daj, da bi res združili nas Slovence. Svojemu programu ostanite zvesti in mi bodemo zvesti Vaši naročniki!“

G. J. M. iz Ljubljane: „Zgoraj naznačeni znesek pošiljam kot naročnino za letošnje leto z iskreno željo, da se Vam uresniči v listu označena namera.“

G. Fr. L. iz Grahovega: „Pošiljam naročnino do konca tega leta z opomnjo, da ostanem tudi dalje z veseljem novega zaželjenega lista naročnik. Bog daj srečo!“

G. R. Sch. iz Leseca: „Prosim najljubneje, da se mi blagovoli novi list, katerega malone vsi Slovenci na deželi, našega nesrečnega prepisa do grla siti, z največjim veseljem pozdravljamo, do konca t. l. redno pošiljati. Bog in sreča, da se zopet zjedimo!“

G. M. A. iz celjske okolice: „Bog daj srečo, ljubezen, jedinstvo in složnost med Slovenci! Naprej zastave Slave v bratovski in krščanski ljubezni! To je prava pot.“

G. P. Er. iz Trbovelj: „Odobravam popolnoma Vaš program in želim božjega blagoslova Vašemu podjetju.“

G. dr. J. L. pri sv. Petru pod Sv. Gorami: „Vendar edenkrat vesel glas iz Ljubljane. Pozdravljen bodi „Slovenski List!“

G. J. T. iz Radgone: „Tko je rojen Slavjan, rojen junak, neka diže slavjanski barjak u zrak. Za prosvetu i ponos v sve slojeve slovenskoga naroda — in gojite blago božansko cvetko zmirom i svuda. Zdravstvujte! Na zdar! Udani Vam stari vojni pater . . . Srečo dobro!“

G. Fr. R. na Krasu: „Pozdravljen bodi „Slovenski List“, rojen v najhujših bolečinah. Z veseljem zagledal si beli dan Bučič ogromno že črez hrib in plan. Le doni, zvoni, buči glasno, ubujaj narod ti ljubljani! Ubujaj iz spanja, iz srda, iz teških sil. Pozdravljen mi bodi „Slovenski List!“

G. K. H. pri Veliki Loki: „Blagi gospod! Sprejmite to malo v zaklad za našo organizacijo! Prirčno rad bi dal še več, a ni mi mogoče sedaj. Kadar bodem mogel, še dodam O blažena misel in namera, ukrotiti vendar že ta bratomorni boj, ki se ga veselje le naši sovragi. Kako mi krvavi srce, uneto že nad 50 let za mili moj narod, ki sem okusil rajsko slogu zjedinenih narodnjakov v borbi za narodne svetinje; a sedaj tokov razdor! Bog blagoslovi Vaše početje, ukrepi, pospeši je! Bodi „Slovenski List“ svitla danica boljše prihodnosti! Le pogum

i ustrajnost; za Vami in z Vami stoji krepka falanga tudi izmed naših (duhovnikov), ki obsojajo nepotrebni ta razpor. Da ste zdravi, slava Vam! Bog in narod!“

G. J. P. iz Prvačine: „Z veseljem pozdravljam novi „Slovenski List“, strinjajoč se popolnoma s smerjo združenja.“

G. Al. K. iz Beljaka: „Z veseljem pozdravljam novi list in njegov program. Naj bi se list sčasoma povečal v jedini dnevnik v Ljubljani.“

G. J. T. iz Tomjana v Istri: „Za sedaj pošiljam le 60 novč., ker upam, da se razmere do konca leta izpremene, t. j. da se list poveča in da bode trebalo več nego 4 gld. — Pogumno naprej! Vem, da je vsa slovenska duhovščina po Istri na Vaši strani, ker nam ono vedno prepiranje, sosebno pa nezno ustrahovanje na obeh straneh nikakor ni po godu. Več v kratkem.“

G. o. H. S. iz Irdinga: „Živeli, da ste osnovali tak list, kateri je za vso Slovenijo.“

G. profesor . . . iz Gorice: „Slavno uredništvo!“ Pošiljam naročnino do konca prihodnjega leta, izrekam novemu listu svoj prirčni pozdrav, nadeja se, da izpolni moja pričakovanja.

Ta pričakovanja se naslanjajo na objavljeni program lista. V njem čitam besede: „namen nam je združevati, a ne razdruževati . . . ne bomo storili nikdar koraka k bratski neslogi.“

Te besede so mi uzete iz duše. Razumevam jih tako, da se bode novi list ogibal dosedaj v slovenskem časnikarstvu navadnega načina, razpravljati politična in sploh javna uprašanja. Ta način je: Kdor se drzne izjaviti nasprotno mnenje, je moj osebni sovražnik. Žalil je moje samoljubje, maščevati se moram — torej s cepcem po njegovi glavi! Napadenec vsled take surovosti razburjen, skuša se potem še huje znositi nad napadalcem, in čitajoče občinstvo polaga list iz rok kimaje z glavo, češ taka je noblesa in omika onih, ki naj bi s svojim peresom širili prosveto med nami.

Ako sem navedene besede iz Vašega programa prav razumel, namerjate drugače postopati; namerjate nasprotno nazore pobijati z razlogi in dokazi; napade, ako so tega sploh vredni, odbijati z duhovitostjo, da hvalite, kar je hvalevredno tudi na nasprotniku, in ne razobešate umazanega perila, tudi če veste, da bi bilo to mnogemu čitatelju pikantno berilo. Tak bi bil list res krščanski, in uverjen sem, da se bo krog njegovih prijateljev širil do nedoglednega števila, a uplival bo tudi blagotvorno na naše časnikarstvo v obče, in zboljšal estetični ukus pričasnkarjih in čitateljih.

„Tedaj dobro srečo!“

Poleg danes priobčenih pozdravov čul smo od mnogih strani, da je osobito mladina pozdravila radostno naš neodvisni „Slovenski List“. Vmes so pa tudi glasovi nekako užaljeni, da se ni v našem programu poudarjal važen pomen mladine pri narodnem delu. Iz tega se je sklevalo, da smo morebiti tega činitelja prezrli. Nikakor ne. V našem programu se oziramo na vse slojeve našega naroda, na vse razumnštvo, in tu smo imeli kakor druge tudi v mislih naše dijaštvo na vseučiliščih, bodočnost vsakega naroda. V naši krščanskosocialni organizaciji, katera pa ni prikrojena po tujih neslovenskih nazorih, poklicano je igrati važno ulogo dijaštvo, katerega zastopniki edenkrat stopijo kot resni možje med narod, da ga poučujejo in vodijo. Mi Slovenci imamo svoje potrebe, in po teh potrebah si moramo urediti svojo organizacijo.

Tako govore naši častiti naročniki. Za te prirčne izjave izrekamo jim iskreno zahvalo in izjavljamo, da bodemo v zmislu programa vestno in dosledno postopali in skrbeli za to, da se list poveča in konečno postane — dnevnik.

Najnovejše vesti.

Z Dunaja se nam brzojavlja: Sedemnajst slovenskohrvatskih poslancev sklenilo je soglasno, pooblastiti petorico, da sestavi skupno izjavo za jugoslovanski klub. Vladna predloga o uradniških plačah sprejeta. Levica blamovana.

Kupujte samo pri domačih tyrdkah!

FRANC PAVSNER,

krojač v Ljubljani,

Valvazorjev trg št. 4, nasproti c. kr. gimnaziju
se priporoča preč duhovščini in slav. občinstvu v
naročila na

duhovniško in civilno obleko

po poljubnem kroju, zagotavljajoč trpežno, natančno delo, uljudno postrežbo in kar možno nizko ceno. (1-1)

Najboljše pero
za šolo in urad je L. Schwentnerja

pero „Prešeren“

Dobiva se pri založniku

L. Schwentnerju v Brežicah
in v vseh knjigarnah (2-1)

DRAG. MATKOVIC,

brivec in vljasuljar

v Ljubljani, Stolni trg št. 11.
se priporoča v najtočnejše izvrševanje vseh

v brivski in vljasuljarski obrt

spadajočih del. Postrežba je uljudna in vsestranski pozorna. (3-1)

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najuljudneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov,
čepic i. t. d.

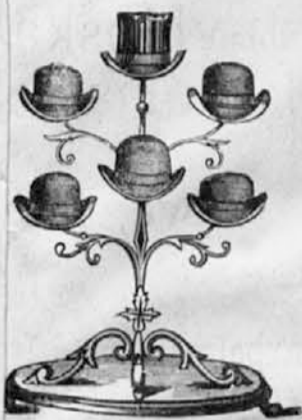
Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

(4-1)

Velespoštovanjem

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

BRZOJAV!

V Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 8

je pri

Ig. Žargiju reelna razprodaja.

Prav ugodna prilika za nakupovanje raznega blaga,
klobukov, modercev, sraje, kravat, mufov, ovratnikov i. t. d. in blaga za krojače in šivilje.

Najcenejši nagrobni venci!

Naj nikdo ne zamudi te izredne prilike za nakupovanje dobrega, trpežnega blaga. (5-1)

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

(6-1)

hišnih telegrafov in telefonov.

Postavlja strelovode
in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

Cene nizke.

Ignacij Čamernik,

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

nagrobnih spomenikov

in preskrbljuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravljaja obrise za cerkvena in stavbinska dela. (7-1)

Národni

FOTOGRAFSKI ZAVOD

Davorina Rovšek-a

(Kolodvorske ulice št. 34. Ljubljana),

priporoča se slavnemu občinstvu in slovenskim društvom. Deluje z najrazličnejšimi modernimi sredstvi fotografije in z največjimi iznajdbami. Jamči za točno postrežbo ter solidno delo.

V zalogi ima še precej naročenih slik pevskega zbora „Hlasbene Maticice“, „dobrodelnih predstav“ in gg. osmošolcev.

Pri izberi Miklavževih in božičnih daril usoja opozarjati na te slike, kakor tudi nato, da v ta namen dobijo vsako sliko na poljuben način, ako se vsaj 4 dni pred izdani narači. (8-1)

Knjigoveznica Fr. Breskvar,

preje L. Šverljuga,

pred Škofijo št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“

se priporoča v

vezanje vsakovrstnih knjig.

Molitvenike družbe sv. Mohorja po več vkup poslanih veže po primerno znižani ceni. V zalogi ima tudi za vse družbine knjige lepo izdelane platnice za knjigoveze po deželi.

Opozarja tudi še na svoje krasno izvršene platnice za „Dom in Svet“, Wolfov slovar itd. — Naročila na kakoršnesi-bodi platnice izvršuje po želji ali načrtu natančno in cenó. (9-1)

Veliko zalogo vsakovrstnih pečij, štedilnikov in kuhinjskega orodja

kakor tudi

(10-1)

vsako drugo železnino priporoča

trgovina z železnino **Andr. Druškovič** Mestni trg št. 9\10.

FRAN ČUDEN,

urar,

Mestni trg. LJUBLJANA Mestni trg.

Letošnja slaba kupčija primora me, ker mi je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod svojo ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge.

Ker se sedaj bliža čas za Miklavževa, božična in novoletna darila, priporočam vsakemu svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, verižic, vsakovrstne zlatnine in srebrnine kot najprimerjša darila ter vabim slehernega, naj si blagovoli pri nakupovanju ogledati mojo zalogo.

Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po kolikor mogoče **nizkih cenah.**

Spoštovanjem

FRAN ČUDEN.

(11-1)

Brata Eberl,

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4.

Pleskarska mojstra

c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska
in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak
in pokost. (12 1)

Zaloga originalnega karbolineja.

Maščoba za konjska kopita in usnje.

Mr. Ph. Milan Leustek, lekarna v Ljubljani.

Otvoritev nove lekarne.

Čast mi je naznaniti p. n. gg. zdravnikom in p. n. slav. občinstvu, da sem do sedaj na Mestnem trgu št. 11 obstoječo lekarno „Pri Mariji Pomagaj“ vsled podeljene mi koncesije od gosp. Fd. Svobode kupovno prevzel in isto pod sedanjim imenom

Deželna lekarna „Pri Mariji Pomagaj“

otvoril

na Resljevi cesti št. 1, v hiši g. Levca poleg mesarskega mostu.

Po svojem dolgoletnem poslovanju v velikomestnih, kakor tudi v tukajšnjih lekarnah pridobil sem si dovolj strokovnega znanja; svojo popolnoma novo lekarno sem uredil po vseh zahtevah moderne farmacije in preskrbel s svežimi in preskušenimi zdravili, kakor tudi z vsemi v farmacevtski-higijenično stroko spadajočimi potrebščinami, katere bodem vedno v najboljši kvaliteti v zalogi imel.

Opozarjam še sl. občinstvo na svojo bogato in veliko zalogo vseh domačih zdravil, katera se priporočajo po časnikih in lekarskih cenikih kot izvrstna zdravila proti raznim bolestim. Nadalje opozarjam slav. občinstvo tudi še na svojo dobro urejeno homeopatično lekarno, bogato zalogo najfinjših francoskih parfumerij, toaletnih in medicinskih mil, tu- in inozemskih specialitet, kirurškičnih obvez in instrumentov, kakor tudi vedno svežih mineralnih vod.

Razpošiljam vsak dan dvakrat po pošti.

Nadejam se, da bode slav. občinstvo moje novo podjetje podpiralo z blagohotno naklonjenostjo; trudil se bodem vedno zadovoljiti je z najsolidnejšo postrežbo.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Mr. Ph. **Milan Leustek**
lekarnar.

(13-1)

Mr. Ph. Milan Leustek, lekarna v Ljubljani.